

LEERGANG PENSIOENRECHT

Najaar 2018 | VU LAW ACADEMY

College 7

Onderwerp: Bescherming – waaronder financiële bescherming – van pensioen en bescherming in het kader van keuzemogelijkheden bij pensioen

Datum: 13 november 2018

Zaal: Agora 4

Docent: mr. Wim P.M. Thijssen

Leerdoelen

- Geen premie; toch pensioen of geen pensioen?
- Reikwijdte onderbrengingsverplichting;
- Premiebetalingsplichten en premieachterstand;
- Verhaal; afgescheiden vermogens (ringfencing);
- Bescherming bij faillissement;
- Beschikken over pensioen en keuzerechten;
- Verjaring van premie- en pensioenvorderingen; klachtplicht;
- Rechtenkorting bij pensioenfondsen respectievelijk verzekeraars (waaronder voorstel van Wet herstel en afwikkeling verzekeraars; kamerstuknummer 34 842)

Te bestuderen

Literatuur:

- Asser/Lutjens 7-XI Pensioen, Kluwer 2016, hoofdstuk 9 met uitzondering van par. 9.13 en hoofdstuk 7 par. 7.3 en 7.6
- Facultatief (niet opgenomen in de bundel): W.P.M. Thijssen, Pensioenkortingen door verzekeraars en pensioenfondsen, Nederlands Juristenblad 2014, afl. 39, p. 2764-2773
- Facultatief (niet opgenomen in de bundel): W.P.M. Thijssen, Pensioen (te)korten, Hoofdstuk 20 in Pensioenwet, analyse en commentaar, vierde geheel herziene druk, juli 2013, blz. 915-950

Wet- en regelgeving en beleidsregels (niet opgenomen in de bundel)

Geen premie; toch pensioen of geen pensioen?

- Art. 5 Pensioenwet (relatie met verzekeringsrecht; geen opzeggingsbevoegdheid bij schending mededelingsplicht); art. 7:929 BW (opzeggingsbevoegdheid bij schending mededelingsplicht)
- Q&A DNB 10 november 2011, referentie 01155

Reikwijdte onderbrengingsverplichting

- Art. 23 PW (onderbrengingsverplichting)
- Art. 8 Wvb (onderbrengingsverplichting)

Premiebetalingsplichten en premieachterstand

- Pensioenwet: art. 23 PW (onderbrengingsplicht), art. 12 (betalingsvoorbehoud), art. 24 PW (premiebetalingsverplichting), art. 25 PW (inhoud uitvoeringsovereenkomst; premievaststelling, betaling premie, procedures bij niet nakoming premiebetalingsverplichting; besluitvorming over

vermogenstekorten; procedure bij beroep op betalingsvoorbehoud), art. 26 PW (eisen inzake premiebetaling), art. 27 PW (premiebetaling bij beëindiging deelneming), art. 28 PW (melding premieachterstand en melding tekort MVEV door pensioenfonds), art. 29 (melding premieachterstand door verzekeraar en premievrijmaking)

- Wet Bpf 2000: art. 4 Wet Bpf 2000 (naleving statuten en (uitvoerings)reglementen), art. 8 Wet Bpf 2000 (doorsneepremie), art. 21 (dwangbevel), art. 22 en art. 23 Wet Bpf 2000 (hoofdelijke aansprakelijkheid), art. 24 Wet Bpf 2000 (regres en verhaal)
- Wvb: art. 7, lid 3 Wvb (naleving beroepspensioenregeling), art. 23 Wvb (doorsneepremie), art. 35 Wvb (inhoud uitvoeringsovereenkomst), art. 36 Wvb (eisen inzake premiebetaling), art. 210 (dwangbevel)
- Art. 64 WW (overnemingsverplichting pensioenpremie)

Verhaal; afgescheiden vermogens (ringfencing)

- Art. 3:276 BW (verhaal), art. 3:277 BW (gelijkheid van schuldeisers; achterstelling), art. 3:278 BW en 3:279 BW (voorrang en zakelijke zekerheid), art. 3:288 BW (bevoorrechte vorderingen), art. 123 PW
- Art. 4 IORP-II Richtlijn (Richtlijn 2016/2341 van 14 december 2016, Pb. EU 23 december 2016, L 354, p. 37-85)
- Art. 275 Solvency-II (richtlijn 2009/138 van 25 november 2009, Pb. EU 17 december 2009, L 335, p. 1-155 (behandeling van vorderingen uit hoofde van verzekering))

Bescherming bij faillissement

- Art. 65 PW
- Art. 77 Wvb

Beschikken over pensioen en keuzerechten

- Art. 10a PW (variabele uitkering), art. 60 PW (keuzerecht hoger of eerder ingaand ouderdomspensioen), art. 61 PW en art. 62 PW (keuzerecht uitruil), art. 63 PW (variatie hoogte pensioenuitkering), artikel 63a PW (variabele uitkering), artikel 63b PW (keuzerecht variabele of vaste uitkering), artikel 63c PW (uitvoering variabele uitkering), art. 64 PW (vervreemding en volmacht), art. 65 PW (afkoop), art. 66 PW (afkoop klein ouderdomspensioen bij einde deelneming), art. 67 PW (afkoop klein partnerpensioen of wezenpensioen bij ingang) en art. 68 PW (afkoop klein bijzonder partnerpensioen bij scheiding), art. 69 PW (afkoop fiscaal bovenmatig pensioen)
- Art. 72 Wvb (keuzerecht hoger of eerder ingaand ouderdomspensioen), art. 73 Wvb (keuzerecht uitruil ouderdomspensioen in partnerpensioen), art. 74 Wvb (keuzemogelijkheden andere vormen van uitruil); art. 75 Wvb (variatie hoogte pensioenuitkering), art. 75a Wvb (variabele uitkering), art. 75b Wvb (keuzerecht variabele of vaste uitkering), art. 75c Wvb (uitvoering variabele uitkering), art. 76 Wvb (verbod van vervreemding en mogelijkheid van volmacht), art. 77 Wvb (afkoop), art. 78 Wvb (afkoop klein ouderdomspensioen bij beëindiging deelneming), art. 79 Wvb (afkoop klein partnerpensioen of wezenpensioen bij ingang), art. 80 Wvb (afkoop klein bijzonder partnerpensioen bij scheiding), art. 80a Wvb (afkoop van fiscaal bovenmatig pensioen)

Verjaring van premie- en pensioenvorderingen

- Art. 59 PW
- Art. 70 Wvb
- Art. 3:306 BW (algemene verjaringstermijn), art. 3:307 BW (verjaring nakomingsvordering), art. 3:308 (verjaring periodieke vordering), art. 3:310 (verjaring vordering tot schadevergoeding)

Rechtenkorting bij pensioenfondsen respectievelijk verzekeraars

- Art. 3:195 Wft (rechterlijke machtiging voor rechtenkorting bij verzekeraar en premiepensioeninstelling)

- Art. 134 PW (rechtenkorting door pensioenfondsen)

Rechtspraak en literatuur: (facultatief, niet opgenomen in de bundel; komt tijdens het college aan de orde in het kader van de betreffende leerstukken):

Geen premie; toch pensioen of geen pensioen?

- HR 3 februari 2012, ECLI:NL:HR:2012:BT8462, PJ 2012/39 (geen premie, toch pensioen bij verplicht gesteld bedrijfstakpensioenfonds dat geen voorwaarden aan toekenning pensioenaanspraken stelt)

Reikwijdte onderbrengingsverplichting

- Rechtbank Zutphen 9 januari 2008, ECLI:NL:RBZUT:2008:BC8800, PJ 2009/1 inzake Washington (overwegingen 5.14 tot en met 5.16 en 5.21) (tariefsgrondslagverzwaring)
- Rechtbank Amsterdam (Kantonrechter) 28 augustus 2013, ECLI:NL:RBAMS:2013:6239, PJ 2013/172 (met name overweging 7) met annotatie W.P.M. Thijssen inzake Srlev (“derisking”)
- Gerechtshof Amsterdam 25 april 2017, ECLI:NL:GHAMS:2017:1627, PJ 2017/92; hoger beroep van Rechtbank Amsterdam 26 februari 2015, ECLI:NL:RBAMS:2015:10001, PJ 2016/69 inzake De Eendragt (toereikendheidstoets)
- HR 8 september 2017, ECLI:NL:HR:2017:2276, PJ 2017/151 in cassatie van Gerechtshof Amsterdam 8 maart 2016, ECLI:NL:GHAMS:2016:862 inzake IV-Groep (verkoop beleggingen in een gesepareerd beleggingsdepot in verband met afgenomen dekkingsgraad; “derisking”) met annotatie W.P.M. Thijssen in PJ 2016/102 bij de uitspraak van het hof
- Literatuur: W.P.M. Thijssen, Uitvoering door een verzekeraar – capita selecta, in Pensioenrecht in beweging, Publicatie van de Vereniging voor Pensioenrecht (jubileumbundel) nr. 22, Sdu, 2015, p. 159-181

Premiebetalingsplichten en premieachterstand

- Rechtbank Gelderland 28 oktober 2015, ECLI:NL:RBGEL:2015:6640, PJ 2016/4 inzake Achmea (toetsing overnemingsverplichting WW voor statutair bestuurder)
- CRvB 18 maart 2015, ECLI:NL:CRVB:2015:823, PJ 2015/78 (overnemingsverplichting WW)
- Gerechtshof Amsterdam 16 februari 2016, ECLI:NL:GHAMS:2016:524, PJ 2016/44 (aantoonbare inspanning verzekeraar tot inning premieachterstand)
- HR 10 juni 2016, ECLI:NL:HR:2016:1134, PJ 2016/101 in hoger beroep van Gerechtshof Den Haag 9 september 2014, ECLI:NL:GHDHA:2014:2873, PJ 2014/163 (PF Alcatel-Lucent) (premieverplichtingen werkgever bij afwikkeling uitvoeringsovereenkomst)
- Gerechtshof Den Haag 14 februari 2017, ECLI:NL:GHDHA:2017:197, PJ 2017/56 (bestuurdersaansprakelijkheid voor niet aan verplicht gesteld bedrijfstakpensioenfonds betaalde premies; vereisten voor melding betalingsonmacht; vereisten voor tegenbewijs rechtsvermoeden verwijtbaarheid)
- Rechtbank Midden-Nederland 28 februari 2018, ECLI:NL:RBMNE:2018:747 (premieverplichtingen werkgever bij premieachterstand in verzekerde pensioenregeling)
- Rechtbank Noord-Nederland 27 februari 2018, ECLI:NL:RBNNE:2018:958, PJ 2018/66 (premieachterstand bij BPF; premievordering afgewezen, tijdigheid melding betalingsonmacht; geen bestuurdersaansprakelijkheid)

Verhaal; afgescheiden vermogens (ringfencing):

- Rechtbank Den Haag 27 maart 2014, ECLI:NL:RBDHA:2014:4198, PJ 2014/95 (vermenging vermogens ter dekking verschillende karakters pensioenovereenkomst)

- Gerechtshof Amsterdam 11 april 2017, ECLI:NL:GHAMS:2017:1264, PJ 2017/73 (bedrijfstakpensioenfondsen; premieplicht; doorsneepremie)
- HR 6 juli 2018, ECLI:NL:HR:2018:1108, PJ 2018/142 met aant. W.P.M. Thijssen (voorrecht pensioenvordering op hypotheek)

Bescherming bij faillissement:

- Rechtbank Rotterdam 27 mei 2015, ECLI:NL:RBROT:2015:3945, PJ 2015/127 (terugvordering van door pensioenfondsen uitgekeerd liquidatiesaldo)
- HR 6 oktober 2017, ECLI:NL:HR:2017:2564, NJ 2018, 42 met aant. Heemskerk, PJ 2017/179
- CRvB 22 november 2017, ECLI:NL:CRVB:2017:4252, PJ 2018/24 (overname pensioenpremieplicht na faillissement; ook vergoeding werkgeverspremie over vergoeding niet genoten vakantiedagen)

Beschikken over pensioen en keuzerechten:

- HR 11 februari 2000, ECLI:NL:HR:2000:AA4780, PJ 2000/34 (afstand/afkoop partnerpensioen)
- Gerechtshof Den Haag 18 november 2014, ECLI:NL:GHDHA:2014:3609, PJ 2015/17 (schending zorgplicht pensioenuitvoerder bij uitruil partnerpensioen in ouderdomspensioen)
- Rechtbank Amsterdam 16 december 2016, ECLI:NL:RBAMS:2016:9386 (geen PJ vindplaats) (verpanding pensioen ter aflossing schuld aan ex-partner nietig)
- Rechtbank Limburg 8 november 2017, ECLI:NL:RBLIM:2017:10722, PJ 2018/3 (interne collectieve waardeoverdracht nietig als gevolg aantasting pensioenaanspraken)

Verjaring van premie- en pensioenvorderingen; klachtplicht:

- HR 3 februari 2012, ECLI:NL:HR:2012:BT8462, PJ 2012/39 (rechtsoverdracht strekkend tot verkrijgen pensioen jegens verplicht gesteld BPF dat geen voorwaarden aan deelneming stelt verjaart niet)
- HR 23 september 2016, ECLI:NL:HR:2016:2170, PJ 2016/155 in cassatie van Gerechtshof Den Haag 2 december 2014, ECLI:NL:GHDHA:2014:3989, PJ 2015/10 inzake Geleiderails (overgang van PMT naar BPF Bouw in verband met verkeerde indeling; met terugwerkende kracht ongedaan maken aansluiting onaanvaardbaar)
- Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden 9 mei 2017, ECLI:NL:GHARL:2017:3886, PJ 2017/130 (verjaring premievordering BPF)
- Gerecht in Eerste Aanleg van Curaçao 9 juli 2018, ECLI:NL:OGECAC:2018:215 (geen vindplaats in de PJ) (aanvang verjaringstermijn pensioenvordering; bekendheid met wijziging wetgeving)
- Rechtbank Midden-Nederland 1 maart 2017, ECLI:NL:RBMNE:2017:2305 (geen vindplaats in de PJ) (klachtplicht)

Rechtenkorting bij pensioenfondsen respectievelijk verzekeraars

- Rechtbank Amsterdam 17 november 2014, ECLI:NL:RBAMS:2014:9710, PJ 2015/160 in hoger beroep Gerechtshof Amsterdam 14 februari 2017, ECLI:NL:GHAMS:2017:550, PJ 2017/38 inzake PF Mercurius (gedifferentieerd bijbetalen aan pensioenfondsen)
- College van Beroep voor het bedrijfsleven 15 februari 2017, ECLI:NL:CBB:2017:58, PJ 2017/39 (evenwichtige belangenbehartiging; premiekorting en premierestitutie; medezeggenschap/verantwoordingsorgaan pensioenfondsen)
- Gerecht in eerste aanleg van Curaçao 4 juli 2018, ECLI:NL:OGECAC:2018:160; PJ 2018/128 met aant. W.P.M. Thijssen (noodregeling)

Casus:

Het maken van de casus is op vrijwillige basis en hoeft dan ook niet ingeleverd te worden. 1
Voor het leerproces raden wij u het wel aan om dit voor te bereiden.

Een werkgever staakt de premiebetaling voor de bij een verzekeraar ondergebrachte pensioenregeling op 1 november 2017. De tot 1 november 2017 door de deelnemers aan de pensioenregeling opgebouwde pensioenaanspraken zijn gefinancierd. De verzekeraar vordert de achterstallige premie op 1 februari 2018 van de werkgever bij aangetekend schrijven. De werkgever betaalt de verschuldigde premie niet. De verzekeraar informeert de deelnemers op 1 maart 2018.

Vragen:

1. Per welke datum is de verzekeraar bevoegd om de pensioenaanspraken premievrij te maken;
2. Lijdt de verzekeraar schade;
3. Hoe luiden de antwoorden op deze vragen indien de verzekeraar de deelnemers op 1 mei 2018 informeert?